

TEKNIIKAN HISTORIAN TILA JA TUTKIMUKSEN UUDET TUULET

Tutkimuksessa on välillä hyvä pysähtyä arvioimaan, miten tähän on tultu. Tekniikan Waiheita on lehtenä muuttunut paljon sitten 1980-luvun alun. Samalla teknologian historian tutkimus on vakiintunut kansainväliseksi akateemiseksi alaksi verkostoinen, teorioinen ja metodeinen. Teknologia on kuitenkin laaja aihe, mitä kuvastavat myös sen historian monet erimittaiset esitykset. Historioiden kirjoittajatkin ovat moninaisia, sillä joukkoon on aina mahtunut yhtäläillä insinöörejä, intohimoisia harrastajia, toimittajia, kuin akateemisia tutkijoitakin. Kuten historia yleensäkin, on teknologian historia moniäänistä ja moni-ilmiöistä historiaa. Siksi on hetkittäin syytä katsoa ympärilleen ja todeta, mitä on tullut tehtyä ja miksi.

Tässä numerossa tilaa saavat niin oivaltavat näkökulmat kuin aiempaa tutkimusta jäsentävät kriittiset huomiotkin. Ensimmäisessä artikkelissa *Kun Kuru opposi ja Svinhufvud määräsi* Paavo Oinonen soveltaa muistitietoaineistoja ja -tutkimusta, sekä mediahistoriallista otetta avatakseen suomalaisten varhaisten radiokokemusten vaikutusta ajan kokemiselle 1920- ja 1930-luvuilla. Tarkastelun keskiössä on teknologian kokemus ja sen muistaminen. Mikä siis oli radion rytmi ihmisten arjessa?

Toisessa artikkelissa Visa Immonen, Maija Mäki ja J.-P. Taavitsainen purkavat suomalaisen teollisuusarkeologian historiaa. Teollisuushistorian jäljet kulttuurimaisemassa ovat pitkät, eikä monista ilmiöistä tai kohteista ole jäänyt merkittäviä kirjallisia tai kuvallisia lähteitä. Teollisuushistorian, teollisen kulttuuriperintötutkimuksen ja arkeologian rajapinnalla on näin tutkittavaa. Artikkelin *Tutkimuksen ja kulttuuriperinnön jännitteitä* kutoo yhteen kuosia aiemmasta

SISÄLLYS

Pääkirjoitus: Tekniikan historian tila ja tutkimuksen uudet tuulet Aaro Sahari	3
Artikkelit	
📖 Kun Kuru opposi ja Svinhufvud määräsi – Varhainen ääniradio suomalaisten ajankäytön ja tilallisuuden kokemuksissa Paavo Oinonen	5
📖 Tutkimuksen ja kulttuuriperinnön jännitteitä – Teollisuusarkeologian historia Suomessa Visa Immonen, Maija Mäki & J.-P. Taavitsainen	22
📖 Liikennehistorian tutkimus Suomessa – Näkökohtia menneestä ja tulevasta Marko Nenonen	39
Katsaukset	
Tekniikan ja teollisuuden historian tutkelmia vuodelta 2017 (Matti La Mela & Petri Paju)	57
Arviot	
Tekniikkaa Tampereella (Panu Nykänen)	63
Höyrylaivalla Helsingistä Rääveliini (Veijo Kauppinen)	66
Nikolai Tesla – parrasvaloihin nostettu sähkötekniikan Pelle Peloton (Veijo Kauppinen)	68
Abstracts	69

kirjallisuudesta ja nostaa esiin tärkeitä kysymyksiä, joihin jatkossa olisi syytä etsiä vastauksia.

Tutkimushistorian arviointi jatkuu kolmannessa artikkelissa *Liikennehistorian tutkimus Suomessa*. Marko Nenonen purkaa Suomessa tehtyä liikennehistoriaa tarjoten laajan liikennemuodot ja -teknologiat ylittävän pohdintansa tuloksena näkökulman liikennejärjestelmien kokonaisvaltaiseen tutkimukseen. Rikkaan kulkuvälineiden ja liikkumisen muotojen historian rinnalle tarvitaan synteisiä, joka sitoo yhteen yhdyskuntasuunnittelun ja poliittisen päätöksenteon erilaisten liikenneinfrastruktuurin teknologisten järjestelmien kanssa.

Uusien näkökulmia yhdistelevien ja yhteiskunnan moninaisia teknologioita yhteen vetävien tulkintojen lisäksi teknologian historian tutkimukseen tarvitaan jatkuvasti uusia tekijöitä. Tätä varten Tekniikan Waiheiden toimitus aloittaa tässä numerossa uuden, vuosittaisen kirjoitussarjan käymällä läpi alalla eri suomalaisissa yliopistoissa tehtyjä pro gradu -tutkielmia. Matti La Mela ja Petri Paju esittelevät katsauksessa *Tekniikan ja teollisuuden historian tutkielmia vuodelta 2017* opinnäytteitä ja pohtivat teknologian historian opetuksen ja tutkimuksen tilaa Suomessa.

Tähänkin numeroon olemme saaneet taas koottua joukon kirja-arvosteluita. Arvosteluita on lukijapalautteessa toivottu lisäävän. Jos siis olet lukenut uuden tekniikan historiaa käsittelevän teoksen tai tiedät sellaisen olevan tekeillä, lähetä vinkki toimitukseen tai ota yhteyttä arvostelun tekemisestä. Levitetään yhdessä tietoa kiinnostavista tutkimuksista!

Säkenöivää syksyä!

Aaro Sahari
Päätoimittaja

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 36 e/vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Sampsa Kaataja, sampsa.kaataja@ilry.fi, tai seuran www-sivujen kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2).

Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Normaalipostissa lähetettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö: artikkeleiden osalta ota yhteys päätoimittajaan, muu aineisto numeroon 4/2018 5. marraskuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä vastaa kirjoittaja. Artikkelit tarkastetaan vertaisarviointimenetelmällä. Kuvamateriaalin luovuttaja vastaa kuvien julkaisuoikeudesta. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja aineisto-ohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/fi/tekniikan-waiheita/kirjoita>.